

UNDERRÄTTELSE

Jubileumsnummer på engelska

Till sjuttioårsfirandet av landets självständighet 1987 publicerade *Historisk Tidskrift för Finland* ett temanummer, där skilda och väsentliga delar av landets utveckling skildrades i ett historiskt perspektiv av 13 författare, av vilka elva var finländare och två briter (de gamla finlandskännarna W. R. Mead och David Kirby). Det var med markerad – och kan en utomstående kanske få tillägga: berättigad! – tvekan som den ytterst ansvarige, tidskriftens redaktör Max Engman, noterade att redaktionen därmed till synes anslöt sig till det olyckliga tänkande som innebär att historien blir särskilt aktuell i samband med jämna år eller nationella högtidsdagar. Vilken historiker vill nämligen se sitt ämne som en sorts festtillbehör som endast plockas fram ur gömmorna vid tillfällen då tillbakablickar på det förflutna ter sig lämpliga? Historia är ju ett i hög grad ständigt aktuellt ämne, eftersom det är en del av nuet och därmed medverkar till att forma framtiden.

Att göra temanummer är en lika besvärlig som otacksam syssla, det vet var och en som prövat tidskriftsredaktörens svåra uppgift. Att få en stor författarkrets att inte bara utlova utan också leverera sina bidrag och att få någorlunda balans på innehåll är inte lätt. I det stycket skilde sig de ansvariga med heder från uppdraget. Nog kunde bedömaren från den gamla västra rikshalvan undra över att vissa sidor av Finlands modernaste historia endast skymtade i förbifarten – jag tänker särskilt på kris- och krigsåren eftersom de har sin särskilda plats även i svenska sinnen. Men i gengäld fanns uppsatser som för en rikssvensk läsare avtäckte nya och väsentliga drag och fält för forskning. Och för den som under några decennier som kollega i Sverige kunnat följa den finländska historievetenskapens utveckling är temanumrets innehåll ett belägg för inte bara den omskiftning i fråga om ämnesval utan också för den påtagliga kvalitetsökning som man tyckt sig kunna märka, särskilt vad gäller behandlingen av modernhistoriska ämnen. Det kan tillfogas att då några av uppsatserna förekom i seminarieundervisningen vid Stockholms Universitet sådana brister i doktorandernas kunskaper om den finländs-

ka samhällsutvecklingen uppenbarades att en förstärkning av kursutbudet på ämnesområdet inom grundutbildningen befanns vara av nöden. Vilken åtgärd väl måste glädja åtminstone de ansvariga för temanumret att nu få kännedom om.

Om alltså kunskapen om Finlands historia inte är vad den borde vara ens i den unga generationen hos ett broderfolk kan man oroa sig för bristerna i avlägsnare delar av världen. I syfte att i så fall förbättra situationen har temanumret nu blivit översatt till engelska och förvandlats till bok (Max Engman & David Kirby (eds.), *Finland: People, Nation, State*, Hurst & Co, London 1989, 254 s.). Vissa omflyttningar har i samband därmed skett mellan de olika bidragen. Erik Allardts ursprungliga sammanfattande uppsats 'Finland som ett nordiskt samhälle' har kompletterats med en analys av landet i ett postindustriellt perspektiv av statsveteran och finlandsspecialisten vid Leeds Polytechnic David Arter. Vidare har en presentation av författarna, en bibliografi upptagande engelskspråkig litteratur om Finland samt ett sak- och personregister tillfogats. I originaltexterna tycks endast de förändringar ha skett som motiverats av den nya läsekretsens förmodade okunskap om finsk namngeografi o.d.

Att i en recension inför *Historisk Tidskrift för Finlands egen läsekrets* uppehålla sig vid innehållet i uppsatser som varit tryckta där är givetvis en överloppsgärning. Anmälaren vill därför här inskränka sig till att konstatera att det är en angelägen åtgärd som vidtagits då nu färsk vetenskaplig kunskap förs ut till internationell publik om hur ett av tre krig och ett orimligt skadestånd illa åtgånget litet europeiskt folk lyckats att med kultur och särprägel opåverkade vinna sin frihet samt inte bara överleva utan i ett politiskt och militärt utsatt läge genom en snabb industrialisering skapa sig sin egen respekterade modell av den moderna välfärdsstaten.

Jarl Torbacke

Attentat och fångenskap

Ofärdsårens politiska memoarlitteratur fick för en tid sedan ett tillägg i Konrad Westlins *Två år i rysk fångenskap* (Scriptums kulturhistoriska skriftserie 2, Vasa 1987, 159 s.). I Freja Westlin-Pensars förord framgår att författaren (1882-1947) avslutade manuskriptet kort före sin död. Hans eget förord är daterat 1946 och innehåller